

MUSTAFA KEMAL'İN HAYATI

Mustafa Kemal'in Ailesi

- ❑ Mustafa Kemal Atatürk 1881 yılında Selânik'te doğdu.
- ❑ Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır.
- ❑ Zübeyde Hanım'ın babası, Sofuzadeler diye tanınan Feyzullah Ağa'dır.
- ❑ Baba tarafından dedesi Kırmızı (Kızıl) Hafız olarak da bilinen Hafız Ahmet'tir.
- ❑ XIV-XV. yüzyıllarda Konya ve Aydın'dan Makedonya'ya yerleştirilmiş Kocacık Yörüklerindedir.
- ❑ Annesi Zübeyde Hanım ise Selânik yakınlarındaki Langaza kasabasına yerleşmiş eski bir Türk ailesinin kızıdır.
- ❑ Milis subaylığı, evkaf katipliği ve kereste ticareti yapan Ali Rıza Efendi, 1871 yılında Zübeyde Hanım'la evlendi.

- ✓ Ali Rıza Efendi ile Zübeyde Hanım'ın; Fatma, Ömer, Ahmet, Mustafa, Makbule ve Naciye adlarındaki altı çocuğu vardı. Atatürk'ün beş kardeşinden dördü küçük yaşlarda öldü.
- ✓ Sadece Makbule (Atadan) 1956 yılına kadar yaşadı.

Mustafa Kemal'in Gittiği Okullar

- 1886 Mahalle Mektebi
- 1888 Şemsi Efendi İlkokulu
- 1892 Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- 1895 Selanik Askeri Rüştiyesi (M.Kemal oldu)
- 1896 Manastır Askeri İdadisi (Dömeke'ye katılmak istedi) Fethi Okyar okul arkadaşı
- 1899 Manastır Harp Okulu (A.Fuat Cebesoy okul arkadaşı)
- 1902 Harp Akademisi

1886 / 1888 Mahalle Mektebi ve Şemsi Efendi Okulu

- ❑ Mustafa Kemal okul çağına geldiğinde önce Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebinde öğrenime başladı, sonra babasının isteğiyle Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti.

1895 Selanik Askerî Rüştiyesi

- ❑ İlkokuldan sonra Selanik Mülkiye Rüştiyesine kısa süre devam etti.
- ❑ 1893 yılında Askeri Rüştiye'ye girdi ve askerî öğrenimi başladı.

- ✓ Bu okulda Matematik öğretmeni Mustafa Bey adına "Kemal" i ilave etti.

1896 Manastır Askerî İdadisi

- ❑ 1896'da Selanik Askerî Rüştiyesini bitiren Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadi sınavlarına girerek bu okula girmeye hak kazandı.
- ❑ Arkadaşı Ömer Naci aracılığıyla edebiyata, özellikle de şiire ilgi duymaya başladı.

✓ “Gençlik hayatımın en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşımın küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmayı çok istediğim” dediği savaş DÖMEKE MEYDAN SAVAŞIDIR

- ❑ Fethi Okyar okul arkadaşıdır
- ❑ 1896-1899 yıllarında Manastır Askeri İdâdi'sini bitirdi.
- ❑ İttihat ve Terakki cemiyeti ile tanıştı.
- ❑ Fransızcasını ilerletmek için okuduğu kitaplar sayesinde; Jean Jack Rousseau (Jan Jak Ruso), Voltaire (Volter), Montesquieu (Montesku), Auquste Comte (Ogust Komt) gibi Fransız düşünürlerini yakından tanıdı ve inkılap, bağımsızlık, adalet, eşitlik gibi kavramları özümsemi.

1899 1902 Harp Okulu ve Harp Akademisi

- ❑ Mustafa Kemal 13 Mart 1899'da İstanbul'da harp okuluna başladı.
- ❑ Mustafa Kemal'in harp okulundaki öğrenimi sırasında eğitiminde ve yetişmesinde etkili olan başlıca hocaları; Yüzbaşı Naci Bey, Fransızca Öğretmeni Necip Asım Bey, Tarih Öğretmeni Rahmi Paşa, Binbaşı Fazıl Bey ve Teğmen Osman Efendi'yd.
- ❑ Ali Fuat (Cebesoy), Kazım (Karabekir), Refet (Bele), Cafer Tayyar (Eğilmez), Nuri (Conker), Mehmet Arif (Ayıcı), Ali Fethi (Okyar) gibi Millî Mücadele Dönemi'nin ünlü subayları, aralarında bir ya da iki devre fark bulunsa da, Mustafa Kemal'le aynı dönemde harp okulunda bulunmuşlardır.
- ❑ 1902 yılında teğmen (Mülâzım) rütbesiyle mezun oldu.

Önce doğruyu bilmek gerekir. Doğru bilinirse yanlış da bilinir, ama önce yanlış bilinirse, doğruya ulaşamaz.

Fârabî

1902 Harp Akademisi'ne devam etti.

- ❑ 11 Ocak 1905'te akademiden beşinci sırada mezun oldu.
- ❑ Kurmay yüzbaşı rütbesiyle askerlik görevine başladı.
- ❑ “Hangi Türk şairi böyle inkılâpçı şiirler yazmıştır” diyerek övdüğü kişi TEVFİK FİKRET'tir.
- ❑ Mustafa Kemal NAMIK KEMAL için
- ❑ “Türk Milletinin yıllardır beklediği ses” ifadesini kullandı
- ❑ Kurmay Yüzbaşı olarak Mezun oldu
- ❑ İlk görev yeri **Şam**'dir. Burada Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu
- ❑ *Mezun olduktan sonra Namık Kemal'in fikirlerini savunduğu için Bekirağa Bölüğü Hapishanesinde Ali Fuat Cebesoy ile beraber iki ay hapis yattılar.*

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Gelişmeler

Mustafa Kemal'in üzerinde büyük etkiler bırakan başlıca hocaları şunlardır:

- Topçu Feriki Ahmet Muhtar Paşa,
- Kurmay Binbaşı Refik Bey,
- Kurmay Yarıbay Macit Bey,
- Pertev Paşa,
- Kurmay Albay Hasan Rıza Bey,
- Kurmay Albay Zeki Bey
- Kurmay Yarıbay Trabzonlu Nuri Bey

Akademideki bütün bu hocaları dil bilen, iyi yetişmiş, deneyimli subaylardı.

Dünya devleti ebedi değildir. Fani cihanda hiç kimse de ölümsüz değildir. İnsanların dünyada nefesleri sayılıdır ve ölümsüzlük kapısı kapalıdır.

Fatih Sultan Mehmet

İz Bırakan Şehirler

☞ Selanik
☞ Manastır
☞ İstanbul
☞ Şam
☞ Sofya

Selanik:

- ☐ Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü ve günümüzde Yunanistan'ın sınırları içerisinde kalan Selanik, Makedonya'nın sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan en gelişmiş şehriydi.
- ☐ Hem bir liman kenti olması hem de demir yolu ile ulaşımının olması, Selanik'i önemli bir ticaret merkezi hâline getirmişti.
- ☐ Nüfusunun çoğunluğu Türk olan Selanik'te; Yunan, Ermeni, Bulgar, Yahudi gibi çeşitli din, mezhep ve milletlerden insanlar bir arada yaşamaktaydı.
- ☐ Bu etnik ve kültürel zenginlikle birlikte şehirde farklı kültürlerin yan yana yaşama ortamı sağlanmıştı.
- ☐ Bu sayede Mustafa Kemal yeni ve farklı fikirlere karşı açık olan bir ortamda yetişti.

Manastır:

- ☐ Manastır, önemli bir ticaret, yönetim ve ordu merkeziydi.
- ☐ Mustafa Kemal, idadide öğrenim gördüğü süreç boyunca, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle şehirdeki bu hareketliliği yakından takip ediyor ve ülkeyi ilgilendiren meseleler hakkında aralarında tartışıyorlardı.

İstanbul:

- ☐ Osmanlı Devleti'nin başkenti olması nedeniyle sosyal, ekonomik ve siyasi açıdan büyük bir öneme sahipti.

Şam:

- ☐ Mustafa Kemal'in ilk görev yeri, 1905 yılında atanmış olduğu Şam'daki V. Ordu'dur. Makedonya'ya göre Şam, sosyal ve ekonomik yönden geri kalmış bir yerdi.
- ☐ Şam'da askerlik görevinin yanı sıra siyasi faaliyetlerini de sürdüren Mustafa Kemal, burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu.

Sofya:

- ☐ Balkan Savaşları'ndan sonra Sofya'ya ateşemiliter olarak atandı.

Görevleri

- ☐ 1907 Kıd.Yüzbaşı
- ☐ 1909 Kurmay Başkan
- ☐ 1912 Derne Kom. (Gazeteci Şerif Bey)
- ☐ 1912 Bolayır Kol. Gen.Kur.Başkanı
- ☐ 1913 Sofya Ateşemiliterliği
- ☐ 1915 19.Tümem Kom – Yarbay
- ☐ 1915 Anafartalar Kahramanı – Albay
- ☐ 1916 Kafkas Cephesi 16.Kol.Ordu Kom. Tuğgeneral
- ☐ 1918 Suriye Cephesi Yıldırım Ord. Grup. Kom. Tuğgeneral
- ☐ 1919 Samsun 9.Ordu Müfettişi
- ☐ 1919 Amasya Genelgesi sonrası istifa "Sine-i Millet"
- ☐ 1919 Erzurum Kongresi Temsil Heyeti Bşk (Bölgesel)
- ☐ 1919 Sivas Kongresi Temsil Heyeti Bşk (Ulusal)
- ☐ 1920 I.TBMM Bşk
- ☐ 1921 Eskişehir – Kütahya Muh. Başkomutan Askerlik Mesleğine Geri dönüş
- ☐ 1921 Sakarya Meydan Muh. Sonrası TBMM tarafından Gazilik ve Mareşellik Unvanları
- ☐ 1923 Cumhurbaşkanı

- 1907'de Kolağası (Kıdemli Yüzbaşı) oldu. Manastır'a III. Ordu'ya atandı.
- 19 Nisan 1909'da İstanbul'a giren Hareket Ordusu'nda Kurmay Başkanı olarak görev aldı.
- 1911'de Fransa'ya gönderildi. Picardie Manevraları'na katıldı. 1910'da Mustafa Kemal, Pikardi Manevraları katıldı. Mustafa Kemal'in binmek istemediği eğitim uçağı düştü. Tatbikat sırasında Avrupalılar fesi gülünç buldular. Alay konusu oldu
- 1911 yılında İstanbul'da Genel Kurmay Başkanlığı emrinde çalışmaya başladı.
- 1911 yılında İtalyanların Trablusgarp'a hücumu ile başlayan savaşta, Mustafa Kemal bir grup arkadaşıyla birlikte Tobruk ve Derne bölgesinde görev aldı.
- 6 Mart 1912'de Derne Komutanlığına getirildi. 1912 Trablusgarp savaşına GAZETECİ ŞERİF BEY kılığında gizlice girdi. Enver Paşa da TÜCCAR HAMDİ BEY kılığında girdi. Ordudaki görevi BİNBAŞI
- 1912'de Balkan Savaşı başlayınca Mustafa Kemal Gelibolu ve Bolayır'daki birliklerle savaşa katıldı. I.Balkan Savaşına katılamamıştır. II.Balkan Savaşı'nda Bolayır Kolordusu Kurmay Başkanı olarak katılmıştır.
- 1913 yılında Sofya Ateşemiliterliğine atandı.
- 1914 yılında yarbaylığa yükseldi.
- Ateşemiliterlik görevi Ocak 1915'te sona erdi.
- Mustafa Kemal 19. Tümeni kurmak üzere Tekirdağ'da görevlendirildi. Rütbesi Yarbay
- Kafkas Cephesi Ordudaki görevi 16.kolordu Komutanı TUĞGENERAL
- 1918 Suriye Filistin Cephesi Ordudaki görevi YILDIRIM ORDULARI GRUP KOMUTANI
- 1919 Samsun'a gönderilişi
- Ordudaki görevi 9.ORDU MÜFETTİŞLİĞİ
- 1919 Amasya Genelgesi sonrası istifa etti (SİNE-İ MİLLET gerçekleşti)

- 1919 Erzurum Kongresi (İlk sivil çalışması) Kongrede TEMSİL HEYETİ BAŞKANI seçildi (Bölgesel Heyet) İlk sivil önder
 - 1919 Sivas Kongresi Kongrede TEMSİL HEYETİ BAŞKANI seçildi (Ulusal Heyet)
 - 1920 TBMM'nin açılması Meclisteki görevi TBMM BAŞKANI
 - 1921 Eskişehir / Kütahya Muharebeleri Askerlik görevine geri döndü
 - Meclis Mustafa Kemal'i, BAŞKOMUTAN olarak atadı
 - 1921 Sakarya Meydan Muharebesi
 - Muharebe sonrası Meclis Mustafa Kemal'e GAZİLİK MAREŞALLİK unvanlarını verdi
 - 1923 Cumhuriyet'in İlanı TBMM, Mustafa Kemal'i CUMHURBAŞKANI ilan etti
- 1923 / 1927 / 1931 / 1935

Fikir Hayatını Etkileyen Yazarlar ve Düşünürler

- ☐ Mustafa Kemal'in idadi sıralarından başlayarak en çok okuduğu ve etkilendiği yazar ve düşünürlerden başlıcaları şunlardır:

- ☞ Ziya Gökalp – Milliyetçilik
- ☞ Namık Kemal – Vatanseverlik
- ☞ Mehmet Emin Yurdakul – Milliyetçilik
- ☞ Tevfik Fikret – İnkılapçılık
- ☞ J.J. Rousseau – Yurttaşlık Bilinci
- ☞ Montesquieu – Cumhuriyetçilik
- ☞ Voltaire – Bilimsellik, Akılcılık

kavramlarının kendisinde gelişimine katkıda bulunan fikir adamları ve düşünceleridir.

Hiç kimse görmek istemeyen kadar kör değildir.

İbn-i Sina

Mustafa Kemal'in Eserleri

- ❑ Nutuk 1919 / 1927
- ❑ Ayrıca Mustafa Kemal'in, askerlikle ilgili birikimlerini aktardığı;
 - “Takımın Muharebe Talimi”,
 - “Cumalı Ordugâhı”,
 - “Taktik Tatbikat Gezisi”,
 - “Bölüğün Muharebe Eğitimi”
 - “Subay ve Komutan ile Konuşmalar” eserleri de bulunmaktadır.
- ❑ Cumhuriyet döneminde de geometri eğitimini kolaylaştıran “Geometri” eseri.

CUMHURBAŞKANLARIMIZ

- 1- MUSTAFA KEMAL 1923 – 1938
- 2- İSMET İNÖNÜ 1938 – 1950
- 3- CELAL BAYAR 1950 – 1961
- 4- CEMAL GÜRSEL 1961 – 1966
- 5- CEVDET SUNAY 1966 – 1973
- 6- FAHRİ KORUTÜRK 1973 – 1982
- 7- KENAN EVREN 1982 – 1989
- 8- TURGUT ÖZAL 1989 – 1993
- 9- SÜLEYMAN DEMİREL 1993 – 2000
- 10- AHMET NECDET SEZER 2000 – 2007
- 11- ABDULLAH GÜL 2007 – 2014
- 12- RECEP TAYYİP ERDOĞAN 2014 -

Umut belki de gelecek sayfadadır.
Kapatma kitabı.

Cemal Süreyya

**XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI
DEVLETİ'NİN DURUMU****Siyasi Durum****II. MEŞRUTİYET'İN İLANI****☞ Carbonari**

Mason ve İtalyan Carbonari (Karbonari) teşkilatlarını örnek alarak kurulan bir örgüttür.

**☞ Mekteb-i Tıbbiye / Yeni Osmanlılar
→ II.Abdülhamit**

Mekteb-i Tıbbiye öğrencileri tarafından Yeni Osmanlılar çizgisinde teşkilatlanan cemiyet üyeleri II.Abdülhamid'e karşıydı.

- ❑ İttihat ve Terakki Cemiyeti Fransız İhtilali'nin düşüncelerini kendilerine örnek almıştı.
- ❑ Meşrutiyet'i ilan edip Mebusan Meclisinin açılmasını sağlamak istiyorlardı.

☞ 1908 Reval Görüşmeleri

İngiltere ve Rusya'nın Reval'de bir araya gelerek Makedonya ve Boğazlar konusunda yaptıkları görüşmeler, İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerini tedirgin etmişti

- ❑ Devleti dağılmaktan kurtarmak için bir an önce Meşrutiyet'in ilan edilmesi gerektiğini düşünen cemiyet üyeleri ayaklandılar.
- ❑ II. Abdülhamit yeniden Meşrutiyet'i ilan etti (23 Temmuz 1908) ve Kanun-ı Esasi (1876 Anayasası) yeniden yürürlüğe girdi.

Bir ben kaldım, ortasında kavganın,
bir de karanfil yürekli çocuklar.

Ahmet Arif

Sonuçları

- Bulgaristan'ın bağımsız oldu (1908)
- Bosna Hersek'in Avusturya tarafından işgal edildi (1908)
- Girit'in Yunanistan'a katıldı (1908)

31 Mart Olayı / 13 Nisan 1909

31 Mart Olayı / 13 Nisan 1909
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Gericiler / İlericiler ☐ Mahmut Şevket Paşa ☐ Mustafa Kemal ☐ II. Abdülhamit tahttan indirildi

- Meşrutiyet yönetimine karşı olanlar tarafından 31 Mart Ayaklanması (13 Nisan 1909) çıkarıldı. **Gericiler**
- Ayaklanma komutanlığını **Mahmut Şevket Paşa'nın** yaptığı kurmay başkanlığını **Mustafa Kemal'in** yaptığı Selanik'ten gelen Hareket Ordusu tarafından bastırıldı. **İlericiler**
- Bu olaydan sonra **II. Abdülhamit** tahttan indirildi ve yerine **V. Mehmet Reşat** tahta çıkarıldı.
- 31 Mart Ayaklanması'nın bastırılmasından sonra İttihat ve Terakki Cemiyetinin ülke yönetimindeki etkisi daha da arttı.
- İttihat ve Terakki Cemiyeti, Türkçülük politikasına ağırlık verdi.

Kimseyi kırmadık, kırılan biziz. Bizi baharda gelen kışlar incitti.

anonim

İTTİHAT VE TERAKKİ DÖNEMİ
(1909-1918)

II. Abdülhamit → V. Mehmet Reşat

- II. Abdülhamit, 31 Mart olayı sonunda tahttan indirilince yerine ittihatçıların istediği Sultan V. Mehmet Reşat tahta çıktı.
- Bu dönem İttihat ve Terakki Partisi'nin Osmanlı iç ve dış siyasetinde hâkim olduğu dönem olarak bilinir.
- Osmanlı Devleti'nin yıkılışında da bu dönemde yapılan savaşların etkisi büyük olmuştur.

TRABLUSGARP SAVAŞI
29 Eylül 1911

Nedenleri:

- 1870 yılında birliğini kuran İtalya, sömürge yarışından kopmamak gayesi ile Kuzey Afrika'ya göz dikmişti.
- Tunus ve Habeşistan bölgesinde umduğunu bulamayınca, Trablusgarp'a yönelmişti.
- Batılı güçler İtalya'yı Almanya'ya karşı desteklemeleri ile teşvik ettiler.

1909 Racconigi Ant: Rusya/ İtalya

Rusya ile İtalya arasında 1909'da Racconigi Anlaşması ile Rusya İtalya'nın Trablusgarp'taki menfaatlerini, İtalya ise Rusya'nın boğazlardaki menfaatlerini tanımıştır.

- İtalya Trablusgarp'ın kendi topraklarına yakınlığı ve Osmanlı Devleti'nin de bu bölgeye ilgisizliği sonunda, Osmanlı Devletine gönderdiği bir nota ile Trablusgarp'taki İtalyanlara, bazı ayrıcalıklar istedi.

- ❑ İstekleri kabul edilmeyince 28 Eylül 1911'de İtalya Trablusgarp'ı işgal etti.

Savaşın gelişimi:

- ❑ İtalya Trablusgarp'ta Rusya'da Boğazlarda etkili olacaktı.
- ❑ Bunun etkisi ile Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı yeterince savunamadı.
- ❑ M. Kemal, Fethi Bey ve Enver Paşa Derne, Tobruk ve Bingazi'de başarılı mücadeleler yaptılar.

☞ Ümmetçilik

Trablusgarp'ta *ümmetçilik uygulandı*

☞ SİNÜSİLER (Senüsiler):

Trablusgarp Savaşında Osmanlı'nın yanında olan yerel halk

☞ Binbaşı

Mustafa Kemal, *Binbaşı olarak görev yaptı*

☞ Emperyalizm / İlk mücadele

Mustafa Kemal'in emperyalizme karşı yaptığı ilk *mücadele*

☞ Mustafa Kemal, Derne ve Tobruk'ta

Enver Paşa, Bingazi'de görev yaptı

- ❑ Bu gelişme üzerine İtalya 12 adaya saldırdı. Çanakkale Boğazı'nı ablukaya aldı.
- ❑ Osmanlı Devleti bunun üzerine barış yapmak zorunda kaldı.

Ouchy (Uşi) Antlaşması 18 Ekim 1912

- ❑ Osmanlı Devleti Trablusgarp ve Bingazi'yi İtalya'ya bıraktı. Dini bakımdan Halife'ye bağlı kaldılar.
- ❑ Oniki ada Osmanlı Devleti'ne verilecek fakat Balkan Savaşları bitene kadar İtalya'da kalacaktı.
- ❑ Kapitülasyonların kaldırılmasında Osmanlı Devleti'ne İtalya destek verecekti.

Önemi:

- ❑ Osmanlı Devleti ile İtalya arasında ilk yazılı anlaşmadır.
- ❑ Osmanlı Devletinin Kuzey Afrika'daki son toprağıdır.
- ❑ Oniki ada geçici olarak, İtalya'ya bırakıldı. (Yunanistan'a karşı korumak gayesiyle)
- ❑ İtalya Akdeniz'de önemli bir güç oldu.

Uyarı: Osmanlı Devleti'nin bu savaşta başarısızlığı Balkan Devletleri'ni cesaretlendirmiştir.

☞ Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybettik

I. BALKAN SAVAŞI (8 Ekim 1912)

☞ Sırbistan

Karadağ

Yunanistan

Osmanlı

Bulgaristan

- ❑ Dört Balkan Ulusu Osmanlıya saldırdı.

Nedenleri:

- Osmanlıyı Balkanlardan atmak
- Panslavizm / Ortodoksların birliği
- Milliyetçiliğin etkisi / İtalya ile savaş hali
- Balkan Uluslarının sınırlarını genişletme isteği.

☞ Balkan uluslarının bağımsız olma isteği olamaz

(Çünkü daha önce hepsi bağımsız oldu)

Savaşın Gelişimi:

- ❑ Balkan Savaşı ilk olarak 8 Ekim 1912 yılında Karadağ'ın Osmanlı Devletine savaş açması ile başladı. Daha sonra diğer devletler savaşa başladılar.
- ❑ Romanya savaşa katılmayan tek Balkan Devletidir.
- ❑ Osmanlı Devleti-Karadağ, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan ile savaştı.

Sonuçları:

- ❑ Bütün cephelerde yenildik
- ❑ En karlı çıkan devlet Bulgaristan oldu.
- ❑ İçteki ittifakçı-itilafçı parti çekişmesi yenilginin asıl nedeni oldu.
- ❑ Ordu siyasete karıştı.
- ❑ Bulgarlar Çatalca'ya kadar ilerledi.
- ❑ Osmanlı Devleti Ateşkes istedi.

Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti.*Son bağımsız olan azınlık***Bâb-ı Âli Baskını oldu**

- Türk siyasi tarihindeki ilk askeri darbe
- İttihat ve Terakki hükümeti devirdi.

(Kamil Paşa Hük. / Mahmut Şevket Paşa Hük)

LONDRA ANTLAŞMASI / 30 Mayıs 1913**Midye Enez hattı sınır oldu**

Midye-Enez hattı batısındaki tüm Rumeli toprakları Balkan devletlerine bırakıldı.

Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli kaybedildi

- ❑ Arnavutluk ve Ege adalarının durumunu Avrupa'nın büyük devletleri belirleyecek.
- ❑ Selanik, Güney Makedonya ve Girit Yunanistan'a verilecek.
- ❑ Bütün Trakya (Kavala ve Dedeoğaç dahil) Bulgaristan'a verilecek.
- ❑ Makedonya Sırbistan'a verilecektir.

**II. BALKAN SAVAŞI
(30 Haziran 1913)****Sırbistan****Karadağ****Yunanistan****Bulgaristan****Romanya****Osmanlı****Temel Sebep: Bulgaristan'ın Fazla toprak alması****Savaşın gelişimi**

- ❑ Sırbistan'ın Arnavutluk'u alma isteği,
- ❑ Makedonya'nın Bulgaristan'a bırakılması, Sırbistan ve Yunanistan'ın buna karşı çıkmaları, Romanya ve Karadağ'ın da yanlarında yer alması.
- ❑ Bu kargaşadan faydalanan Osmanlı Devleti Edirne'yi Meriç'e kadar ele geçirdi.
- ❑ Bu savaşa I. Balkan Savaşına katılmayan **Romanya** da katıldı.
- ❑ Balkan Devletleri kendi aralarında bu savaşın bitirilmesi için anlaşmaya vardılar.

Sizi gülümsetebilen insanların peşine takılın, çünkü sadece bir gülümseme karanlık bir günü aydınlatabilir.**Moliere**

BÜKREŞ ANTLAŞMASI
10 Ağustos 1913

☞ **Balkan ulusları kendi aralarında anlaştilar.**

Balkan Devletlerinin kendi aralarında yaptıkları bu antlaşma ile Bulgaristan; Romanya, Yunanistan ve Sırbistan'a bir kısım toprakları bıraktı.

Not: *Balkan Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında da ayrı ayrı antlaşmalar yapıldı.*

II. İSTANBUL ANTLAŞMASI
13 Mart 1914

☞ **Sırbistan / Osmanlı**

Balkanlardaki Türk azınlıkları ile ilgili düzenlemeler

- *Sırbistan'daki Türklerle ilgili düzenlemeler yapıldı.*

- *Balkan Devletleri ile ayrı ayrı anlaşmalar yapıldı.*

I. İSTANBUL ANTLAŞMASI
29 Eylül 1913

☞ **Bulgaristan / Osmanlı**

Edirne, Kırklareli ve Dimetoka Osmanlılara bırakıldı.

Meriç Nehri sınır kabul edildi

- *Bulgaristan Türklerle her türlü din, mezhep ve ibadet hürriyeti verdi.*

- *Kavala ve Dedeoğaç Bulgaristan'a kaldı.*

- Bulgaristan'ın Ege Denizi ile olan bağlantısı **NÖYYİ ANTLAŞMASI** ile kesilecektir

BALKAN SAVAŞLARININ ÖNEMİ

☞ **Meriç Nehri Sınır**

Anadolu'ya göç → Osmanlı nüfusu aynı, artan nüfus yoğunluğudur.

Ege adaları elden çıktı.

Osmanlılık bitti Türkçülük önem kazandı

ATİNA ANTLAŞMASI (14 Kasım 1913)

☞ **Yunanistan / Osmanlı**

- *Yunanistan ile Osmanlılar arasında yapıldı.*

- *Adalar sorunu çözüldü.*

- *Adalar 1914'te Büyük devletlerin Londra'daki kararına göre şekillenecekti.*

- *Ancak 1.Dünya Savaşı çıktı.*

- *II. Dünya Savaşı sonrası İtalya 12 Adayı Yunanistan'a bıraktı.*

Ege Adaları Yunanistan'a bırakıldı.

XIX. YY'DA OSMANLI DEVLETİNDE FİKİR AKIMLARI**Osmanlılık / İttihad-ı Anasır**

- ☐ Osmanlı sınırları içerisinde dini dili ırkı ne olursa olsun herkesin OSMANLI VATANDAŞI kabul edildiği esaslı eşitlik prensibine dayanan düşünce sistemidir.

☞ **Tanzimat Fermanı ile başlar; Balkan Harbi ile sona erer**

Milliyetçiliğe karşı olarak ortaya çıktı

1839 Tanzimat Fermanı

1856 Islahat Fermanı

1876 Kanuni Esasi'nin ilanında etkilidir.

☐ **SAVUNUCULARI**

MİTHAT PAŞA

NÂMIK KEMAL

ZİYA PAŞA

İslamcılık / Ümmetçilik / Panislamizm

- ☐ Osmanlı Sınırları içerisinde bütün Müslümanları birleştirici düşünce sistemidir. **PANİSLAMİZM**

☞ **II. Abdülhamit'in Baskı ve İstibdat dönemi ile başlar**

☞ **Dünya Savaşında Hicaz – Yemen Cephesi ile sona erer.**

☐ **SAVUNUCULARI**

MEHMET AKİF ERSOY

SAİD HALİM PAŞA

CEVDET PAŞA

Türkçülük / Turancılık

☞ **Pantürkizm / Panturanizm**

- İttihat ve Terakkinin temel düşüncesidir.

- Osmanlı sınırları **içerisinde** yaşayan bütün Türkleri birleştirici düşünce sistemi **PANTÜRKİZM**

- Osmanlı sınırları **dışında** yaşayan bütün Türkleri birleştirici düşünce sistemi **PANTURANİZM**

- ☐ Ali Hüseyinzade TURAN ifadesini ilk kez kullandı

Bekliyorum! Öyle bir havada gel ki, vazgeçmek mümkün olmasın.

Orhan Veli Kanık

☞ İsmail Gaspiralı (1851-1914), **“Dilde, işte, fikirde birlik”** parolasını ortaya koyan kişidir.

☞ **Üç tarz siyaset → YUSUF AKÇURA**

☞ *Yusuf Akçura üç siyaseti kıyaslayarak incelemiş ve Türkçülüğün kabul edilmesi gerektiğini savunmuştur.*

☞ **Türkçülük akımını sistemleştiren ZİYA GÖKALP**

“Vatan ne Türkiye'dir Türklere ne Türkistan / Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir; TURAN

☞ **SAVUNUCULARI**

ZİYA GÖKALP
YUSUF AKÇURA
İSMAİL GASPIRALI
ÖMER SEYEFEDDİN
MEHMET EMİN YURDAKUL
FUAD KÖPRÜLÜ
NECİP ASIM

Âdem-i Merkeziyetçilik

☞ **Federal yönetim anlayışıdır**

Teşebbüsü Şahsiye

Özel Teşebbüs / Liberal ekonomi

- *II. Meşrutiyet dönemi ortaya çıkmış ancak uygulanamamıştır*

☐ **SAVUNUCULARI**

PRENS SABAHATTİN

(Paris'te AHRAR FIRKASI'nı kurdu)

Batıcılık

- ❑ Batının her alanda Osmanlının önüne geçmesiyle yenilik hareketlerinin yapılması benimsenmiştir.

☞ **LALE DEVRİ ile başlar. XIX. Yüzyıl Osmanlısına kadar devam eder.**

SAVUNUCULARI

CELAL NURİ İLERİ
TEVFİK FİKRET
KILIÇZADE HAKKI
ABDULLAH CEVDET (en önemlisi)

SOSYAL DURUM

- ❑ Balkan Savaşları sonrasında kaybedilen topraklarda büyük kitleler hâlinde Türkler bırakıldı.

- ✓ Bu topraklarda kalan Türkler, gördükleri baskılar karşısında Anadolu'ya göç etti.
- ✓ Göçün yaratmış olduğu karmaşa da sosyal hayatı olumsuz etkiledi.

EKONOMİK DURUM

- ❑ Avrupa devletleri Sanayi İnkılabıyla beraber hızla ekonomik büyüme sağlarken Osmanlı Devleti kendi sanayileşmesini gerçekleştiremedi.
- ❑ Avrupalı ülkelerin rekabetiyle açık pazar haline dönüştü.

☞ **İlk dış borç → İngilizlerden / 200 Bin altın**

- 1854 yılından sonra Osmanlı Devleti'nin mali sıkıntıları giderek arttı ve Kırım Savaşı'nda ilk kez dışarıdan borç alındı. Zamanla borç yükü arttı.

Moratoryum

- Osmanlı Devleti, aldığı borçların faizini bile ödeyemeyince iflas ettiğini açıkladı.

Muharrem Kararnamesi 20 Aralık 1881**Duyun-u Umumiye**

- 20 Aralık 1881'de yayımlanan Muharrem Kararnamesi ile alacaklı olan devletler Düyûn-u Umumiye İdaresini (Genel Borçlar İdaresi) kurdular.

- Bu idarenin kurulmasıyla Osmanlı maliyesi alacaklı devletlerin denetimi altına girdi.

- Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kaybetti.

I. DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)**I. Dünya Savaşı'nın Nedenleri ve Savaşın Gelişimi**

- ❑ 1914'te başlayıp 1918'e kadar süren I. Dünya Savaşı'na bütün devletler katılmamış olsa da etkisi dünya genelinde hissedildiği için adı dünya savaşı olarak tarihe geçmiştir.

Savaşın Genel Nedenleri**Milliyetçilik akımı****Sömürgecilik****Ham madde ve pazar arayışı****Bloklaşma****Silahlanma yarışı**

Savaşın Özel Nedenleri

- ❑ Japonya'nın Uzak Doğu'da sömürgeler elde etmek istemesi,
- ❑ Fransa'nın Sedan Savaşı'nda, Almanya'ya kaptırdığı kömür yatakları açısından zengin olan Alsace Lorraine'i (Alsas Loren) geri almak istemesi,
- ❑ Avusturya-Macaristan'ın kendisi için tehlike olarak gördüğü Sırbistan'ı ortadan kaldırıp Doğu'ya doğru genişlemek ve Rusya'yı Balkanlar'dan uzaklaştırmak istemesi,
- ❑ Rusya'nın Balkanlar'daki bütün Slavları kendi idaresinde birleştirme isteği (Panislavizm politikası) ve sıcak denizlere ulaşma amacı,
- ❑ Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini tamamlaması ve sömürgecilik rekabetine katılmaları,
- ❑ İngiltere ve Almanya arasındaki siyasal ve ekonomik rekabet,
- ❑ İtalya'nın Akdeniz ve çevresinde yeni sömürgeler ele geçirmek istemesi.

Savaşın Başlaması / Görünen Neden

- ❑ 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan Velihtı François Ferdinand (Fransuva Ferdinand) ve eşi, bir Sırp milliyetçisi tarafından (17 Yaşındaki Princip) suikast sonucu öldürüldü.
- ❑ Bu olay, İttifak ve İtilaf devletlerini savaşa sürükledi.
- ❑ 28 Temmuz 1914'te Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti.

Cephelerde Osmanlı Devleti**A- Sınırlarında Açılan Cepheler;****Taarruz:** Kafkas, Kanal,**Savunma:** Irak Çanakkale, Suriye-Filistin, Hicaz-Yemen**B- Sınırları Dışında Savaşılan Cepheler:**

Romanya, Galiçya, Makedonya

TAARRUZ CEPHELERİ**Kafkas Cephesi****Enver Paşa → Ruslara karşı / Panturanizm****Almanların isteği ile açıldı****Nedenleri**

- Rus limanlarının bombalanması
- Almanların Bakü petroleri üzerindeki düşünceleri
- Enver Paşa'nın Panturanizm politikası

Kafkas İslam Ordusu:

- ❑ 1917 yılında Rusya'da yaşanan Bolşevik devrimi ile Çarlık rejiminin yıkılmasının ardından Rus Kafkas Ordusu dağıldı.
- ❑ Rus birlikleri bölgeden ayrılırken silahlarını Ermeni ve Gürcülere bırakarak Osmanlı ile mücadeleyi onlara devretti.
- ❑ Bölgeden Rusların çekilmesiyle birlikte Ermeni ve Gürcü çeteleri Müslüman ve Türklere karşı katliamlara başladı.
- ❑ Bunun üzerine Azerbaycan Türkleri, Osmanlı Devleti'ne bir heyet göndererek yardım istediler.
- ❑ İstanbul Hükûmeti, Nuri (Killigil) Paşa'nın komutanlığında, Azerbaycan Türkleri ve Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti vatandaşı Dağıstanlı gönüllülerden oluşan bir Kafkas İslam Ordusu kurdu.
- ❑ Kafkas İslam Ordusu'yla Bolşevik ve Ermeni Taşnak birlikleri arasında önemli muharebeler yaşandı.
- ❑ 15 Eylül 1918'de, Kafkas İslâm Ordusu Halil (Kut) Paşa komutasında Bakü'ye girdi. Böylece şehir düşmandan temizlendi.

Sarıkamış Harekatı 22 Aralık 1914**90 Bin Şehit**

- 91.Alay komutasındaki Türk askerleri 22 Aralık 1914'te başladıkları Sarıkamış harekatında 3 – 4 Ocak 1915'te kış şartları nedeniyle 90 Bine yakın şehit verdi

Mustafa Kemal → 16.Kol.Kom

Muş – Bitlis geri aldı → Tuğgeneral (Mirliva) Yükseltildi.

Sonuçları:

- ❑ Osmanlı ordusu ağır bir yenilgi aldı (kış şartları)
- ❑ Erzincan, Muş, Bitlis, Trabzon Ruslara geçti.
- ❑ Ermenilerin olumsuz tavırları görüldü. Buna bağlı olarak 1915 yılında Ermeniler Tehcir Kanunu'na tabi tutuldular.

3 Mart 1918 Brest-Litovsk Anlaşması

Kars, Ardahan ve Batum (Elviye-i Selâse) Osmanlı Devleti'ne geri verildi.

1878 Berlin Antlaşması ile kaybedilmişti.

Dünya savaşındaki ilk mücadelenin verildiği cephe.

Toprak kazandığımız tek cephe.

Okyanusta ölmez de insan, gider bir kaşık sevda da boğulur.

Cemal Süreyya

1915 OLAYLARI

- ❑ Osmanlı Devleti'ni paylaşma planı yapan Rusya, İngiltere ve Fransa; Ermenileri kışkırtarak Doğu Anadolu'da bağımsız bir devlet kurmaları için onları harekete geçirdi.
- ❑ Hınçak ve Taşnak komiteleri öncülüğünde kurulan Ermeni çeteleri; Van, Erzurum, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ gibi Anadolu'nun birçok yerinde Müslüman halka yönelik katliamlar yaptılar.
- ❑ Ermenilerin yaptıkları saldırı ve katliamlar karşısında Osmanlı Devleti, birtakım tedbirler almak zorunda kaldı.
- ❑ Osmanlı Dâhiliye Nezaretinin, 24 Nisan 1915'te yayınladığı bir genelgeyle Hınçak ve Taşnak komite büroları kapatıldı ve bu komitelerin üyeleri de tutuklandı.
- ❑ Ermenilerin, 1915 olaylarının yıl dönümü olarak her yıl andıkları "24 Nisan" bu genelgenin yayımlandığı tarihi işaret eder.
- ❑ Alınan bütün tedbirlere rağmen Ermenilerin saldırı ve katliamları artarak devam etti.
- ❑ **27 Mayıs 1915'te Sevk ve İskân (Tehcir ya da Zorunlu Göç) Kanunu** çıkarıldı.
- ❑ Bu kanunla Ermeniler arasından Ruslarla iş birliği içinde olanlar, çeteciler ve isyan hareketine karışanlar zorunlu olarak göçe tabi tutuldu.
- ❑ Osmanlı Savaş sonrası "**31 Aralık 1918 Geri Dönüş Yasası**" çıkararak taşkınlık yapmayanların geri dönmelerine müsaade etti.

Kanal Cephesi**Bahriye Nazırı Cemal Paşa / İngilizlere karşı**

Ümmetçilik / Almanların isteği ile açıldı.

Mükemmeli yakalamaya uğraş, o zaman başarı zaten seni kovalar.

Aamir Khan

❑ Osmanlı;

Mısır'ı İngilizlerden geri almak

İngiliz sömürge yollarını kesmek

Ümmetçiliği uygulayıp İngilizleri bölgeden **atmak istedi**

Falih Rıfık Atay → Zeytin Dağı

SAVUNMA CEPHELERİ

Çanakkale Cephesi

Nedenler:

- ❑ İstanbul ve Boğazları ele geçirip Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak,
- ❑ Rusya'ya gerekli askerî ve ekonomik yardımları yapmak,
- ❑ Rusya'nın buğdayından faydalanmak ve bu cephede kazanılacak başarıyla birlikte hâlâ tarafsız olan Balkan Devletleri'ni kendi yanlarında savaşa çekmek.

Gelişmeler

- ❑ İtilaf Devletleri, Çanakkale'yi önce denizden geçmeyi denediler.
- ❑ 18 Mart 1915'te İtilaf donanması, Çanakkale Boğazı'nı geçmek için harekete geçti.
- ❑ Nusret Mayın Gemisi ile Boğaz'a döşenen mayınlar ve kahraman Türk topçusunun başarısı sayesinde İtilaf donanması büyük kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kaldı.
- ❑ İtilaf Devletleri'nin beklenmeyen bu başarısızlığı bütün dünyada büyük bir yankı uyandırdı.
- ❑ Deniz yolu ile Çanakkale'yi geçemeyeceklerini anlayan İtilaf Devletleri, Gelibolu Yarımadası'na asker çıkardılar.

- ❑ 25 Nisan 1915'te çoğunluğu Anzaklardan oluşan İtilaf ordusu, Seddülbahir, Kumkale ve Arıburnu'na çıkarma harekâtı düzenledi.
- ❑ 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal ve emrindeki Türk ordusu; Anafartalar, Conkbayırı, Arıburnu ve Kireçtepe'de destan yazarak düşmana geçit vermediler.
- ❑ Çanakkale'de kara savaşlarında da başarılı olamayan İtilaf kuvvetleri, Ocak 1916'da Gelibolu'yu boşalttılar.
- ❑ Çanakkale Muharebelerinin kazanılmasında Seyit Onbaşı'nın kahramanlığı, Nusret Mayın Gemisi komutanı Yüzbaşı İsmail Hakkı'nın özverisi, 57. Alay'ın fedakârlığı büyük rol oynadı.

Sonuçlar:

☞ **Savaşın süresi uzadı.**

2 Nisan 1917 ABD'nin savaşa girmesi süreyi kısalttı

☞ **Bulgaristan, İttifak Devletleri'nin yanında savaşa katıldı.**☞ **Toprak kazandığımız tek cephe**☞ **Rusya'da Bolşevik İhtilali çıktı, Rusya'daki Çarlık rejimi yıkıldı.**

Müttefiklerin yardım götüremediği için...

Ancak Çarlık Rejiminin yıkılmasının doğrudan nedeni değildir.

☞ **Mustafa Kemal Milli mücadelenin lideri**

"Anafartalar Kahramanı" olarak tanınan Mustafa Kemal'in bu cephedeki başarısı, Millî Mücadele'nin de lideri olmasında etkili oldu.

Ben öküzden korkarım, çünkü onun silahı var ama akli yok.

İbn-i Sina

- ❑ Böylece Almanya ile Osmanlı Devleti arasında kara bağlantısı sağlandı.
- ❑ Bolşevik İhtilali'nin ardından Rusya savaştan çekildi.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin Çanakkale'deki kayıplarının büyük çoğunluğu, eğitim seviyesi yüksek insanlardı. Bu yüzden Cumhuriyet'in ilk yıllarında pek çok alanda yetişmiş eleman bulma sıkıntısı yaşanmıştır.

Hicaz-Yemen Cephesi

Nedenleri

- ❑ İngiltere Mac Mahon (Mak Mahon) Planı ile Mekke Emiri Şerif Hüseyin'e bağımsızlık vadetmişti.
- ❑ Böylece İngilizlerin desteğini sağlayan bazı Arap kabileleri, Osmanlı egemenliğine karşı ayaklandılar.
- ❑ Osmanlı kuvvetleri kutsal yerleri korumak için İngiltere ve Mekke Emiri Şerif Hüseyin'e karşı savaştı.

Fahrettin Paşa → Çöl Aslanı

Özellikle Medine'yi Fahrettin Paşa komutasındaki Türk askeri Medine Müdafaası uzun süre devam etti.

Ümmetçilik (İslamcılık) sona erdi

Irak Cephesi

Nedenleri

- ❑ İngilizler Aden'e çıkartma yaptılar.
- ❑ İngilizlerin;
 - Ruslarla birleşme
 - Hindistan yolunu kontrol etme
 - Petrol bölgelerine sahip olma düşünceleri.

- ❑ Cephe İngiltere tarafından açılmıştır.
- ❑ Türk kuvvetlerinin İran'a girip İngiliz sömürgesi olan Hindistan'ı tehdit etmesini de önlemek istiyordu.

Sonuçları

Halil Paşa → Kut namını aldı

- Selman-ı Pak Muharebesi'nde büyük bir başarı gösterip Kut'ül Amâre'deki İngiliz kuvvetlerini kuşattı.
- İngiliz kuvvetleri 29 Nisan 1916'da Halil Paşa komutasındaki Türk kuvvetlerine teslim oldu.

General Townshend → esir alındı

- ❑ Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Irak'taki Türk birliklerinin çoğu İran'a kaydırıldı.
- ❑ İngilizler 1918 sonunda bütün Musul'u aldılar.
- ❑ İngilizler I. Dünya Savaşında ilk kez yenilgiye bu cephede uğramışlardır.
- ❑ İngilizler, Irak'a daha büyük bir kuvvet yığarak karşı saldırıya geçtiler.
- ❑ Almanlardan yeterli destek gelmemesi, Arapların İngiliz yanlı politikası nedeniyle Bağdat'a kadar olan bölgeyi İngiliz kuvvetleri ele geçirdiler.

Suriye – Filistin Cephesi

- ❑ İngilizler, Kudüs ve Filistin'i işgal etti.
- ❑ Kanal Cephesinin devamı niteliğindedir.
- ❑ Kanal harekâtında başarılı olan İngilizler Suriye'ye kadar ilerlediler.

Katma Savaşı → Mustafa Kemal

İsyancı Arap güçleri ile 26 Ekim 1918'de yaptığı Katma Savaşı'nı kazanan Mustafa Kemal, Halep'in beş kilometre kadar kuzeyindeki bölgeyi Türk sınırı olarak belirledi.

Yıldırım Orduları Grup Komutanı → Mustafa Kemal

Komuta görevi Alman Limon Von Sanders'ten daha sonra 31 Ekim'de Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na atandı.

- ❑ Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasının ardından sonra İngilizler Suriye'yi tamamen kontrolleri altına aldı.
- ❑ Misak-i Milli'de bu dönemde belirlenmiştir.

Sınırları Dışında Savaşılan Cepheleler

Galiçya Cephesi:

- ❑ Rusya'nın Karadeniz kıyısına çıkarma yapması üzerine, Osmanlı Devletini Bulgarlara yardım etmesi ile oluşan bir cephelelerdir.

Makedonya Cephesi:

- ❑ Sırları desteklemek için Selanik'e gelen Fransız kuvvetlerinin Bulgarlarla birlikte Osmanlı Devletince durdurulması için açılmış bir cephelelerdir.

Romanya Cephesi:

- ❑ Bulgarları Romanya'ya karşı desteklemek için Dobruca, Bükreş ve Tuna bölgesinde verilen mücadelelelerdir.

SAVAŞ SONA ERERKEN

7 Kasım 1917 Bolşevik İhtilali

1917'de yaşanan en önemli gelişmelerden biri de Rusya'daki Bolşevik İhtilali'dir. (7 Kasım 1917)

3 Mart 1918 Brest Litovsk / Osmanlı - Rusya

İktidara gelen Bolşevik yönetimi, İttifak Devletleri ile 3 Mart 1918'de Brest Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi.

Gizli Antlaşmalar / Sarı Kitap

- Bolşevik yönetimi, Çarlık hükûmetinin bütün gizli antlaşmalarını dünya kamuoyuna açıkladı.

- Osmanlı Devleti'nin paylaşıldığı gizli antlaşmalar da açığa çıktı.

2 Nisan 1917 ABD'nin Savaşa Girmesi →

Monroe Doktrini'nden ayrılması

- Savaş İttifak Devletlerinin lehine sonuçlandı

Ateşkes Antlaşmaları

Selanik Ateşkes Ant. → 29 Eylül 1918 / Bulgaristan

Mondros Mütarekesi → 30 Ekim 1918 / Osmanlı

Villa Gusti → 3 Kasım 1918 / Avusturya Mac İmp.

Rethondes → 11 Kasım 1918 / Almanya

Anne ve babanızın kıymetini daima biliniz.

Vehbi Koç

Gizli Antlaşmalar

İstanbul Antlaşması 18 Mart/10 Nisan
1915

İngiltere, Fransa ve Rusya

Buna göre; Boğazlar, Midye-Enez çizgisine kadar Trakya, Gelibolu Yarımadası, Sakarya Irmağı'na kadar Kocaeli Yarımadası ile İmroz ve Bozcaada savaştan sonra Rusya'ya bırakılacaktı.

Londra Antlaşması (26 Nisan 1915)

İngiltere, Fransa ve İtalya

Üçlü İtilaf Devletleri, İtalya'yı kendi yanlarına çekmek için bu antlaşmayı İtalya'yla imzalamışlardır.

Bu antlaşmaya göre Antalya, Rodos ve 12 Ada İtalya'ya bırakılacaktı.

Sykes-Picot Antlaşması
(26 Nisan 1916)

İngiltere, Fransa ve Rusya

- **Rusya'ya;** Kafkas sınırına yakın yerler, yani Van ve Erzurum illeriyle Trabzon ve Bitlis illerinin doğu bölümleri; Sivas, Harput (Elazığ) ve Diyarbakır illerinin bir kısmı bırakılacaktı.
- **Fransa'ya;** Adana ile Beyrut illeri; Halep, Harput ve Diyarbakır illerinin büyük kısmı; Şam ve Sivas illerinin bir kesimi ve Cebel-i Lübnan sancağının tamamı bırakılacaktı.
- **İngiltere'ye** Bağdat ve Basra illerini de içeren Güney Irak bırakılacaktı. **Rusya'nın isteği üzerine** Trabzon'a kadar Doğu Karadeniz kıyıları ve Doğu Anadolu da Rusya'ya bırakılacaktı.

St. Jean De Maurienne Antlaşması
17 Nisan 1917

İngiltere, Fransa ve İtalya

Antlaşmaya göre; Antalya, Mentеше Sancağı ve Konya ilinin bir kısmı ile İzmir ve kuzeyi İtalya'ya bırakılacaktı.

MONDROS MÜTAREKESİ
(30 EKİM 1918)Vahdettin / Ahmet İzzet Paşa
Hükümeti

Wilson İlkelerine güvenilerek imzalandı.

Ateşkes Ant → Barış Antlaşması gibi oldu

- ✓ Savaşın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nde V. Mehmet Reşad'ın vefat etmesiyle VI. Mehmet Vahdettin tahta çıktı.
- ✓ Sadrazam Talat Paşa istifa etti.
- ✓ İttihat ve Terakki yönetimden çekildi.
- ✓ Ahmet İzzet Paşa başkanlığında yeni hükümet kuruldu ve bu hükümet Wilson ilkeleri doğrultusunda imzalanacak bir ateşkes istedi.

Bahriye Nazırı Rauf Orbay / İngiliz
Amiral Calthorpe / 25 Madde

- İstanbul Hükümeti tarafından Bahriye Nazırı Rauf Bey başkanlığında görevlendirilen heyet, Limni Adası'nın Mondros Limanı'na gitti. İtilaf Devletleri'ni temsil eden Amiral Calthorpe (Kalthorp) ile İngilizlerin Agememnon adlı zırhlı savaş gemisinde 27 Ekim 1918'de ateşkes görüşmeleri başladı.

- ❑ Yapılan görüşmeler sonucunda 25 madde hâlinde düzenlenen Mondros Mütarekesi imzalandı. (30 Ekim 1918) Mondros Mütarekesi'nin bazı maddeleri şunlardır:

[Redacted]
☞ Mustafa Kemal → Suriye Filistin Cephesindeydi

Maddeler

1. Boğazlar İtilaf Devletleri'ne açılacak, Karadeniz'e girişler serbest olacak, Karadeniz ve Çanakkale'deki istihkâmlar İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.

[Redacted]
☞ Wilson İlkelerine dayandırıldı. Fiilen işgal edildi.

2. Osmanlı orduları terhis edilecek; ordunun taşıt, araç gereç, silah ve cephanesine İtilaf Devletleri tarafından el konulacak.

[Redacted]
☞ Amaç, orduyu savunmasız bırakmak

3. Osmanlı Devleti'nin elindeki tüm savaş esirleri ile esir ya da tutuklu bulunan bütün Ermeniler serbest bırakılacak fakat İtilaf Devletleri'nin elindeki Türk savaş esirleri geri verilmeyecek.

[Redacted]
☞ Eşitliğe aykırıdır.

4. İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak. (Madde 7)

[Redacted]
☞ Anadolu'nun işgaline zemin

5. Vilayet-i Sitte denilen altı doğu ilinde (Erzurum, Van, Bitlis, Sivas, Harput, Diyarbakır) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal hakkına sahip olacak. (Madde 24)

[Redacted]
☞ Amaç, Doğu'da Ermeni Devleti kurmak

6. Toros Tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.

7. Tüm liman ve tersaneler İtilaf Devletleri'nin kontrolünde olacak.

[Redacted]
Amaç, Stratejik noktaları ele geçirmek

8. Hükûmet haberleşmesi dışındaki telsiz, telgraf ve kablolar (iletişim hatları) İtilaf Devletleri'nin denetimi altında olacak

[Redacted]
☞ İşgal sonrası haberleşmeyi engellemek

Mondros Sonrası;

[Redacted]
☞ İlk İşgal 3 Kasım 1918 Musul / İngilizler
İstanbul İşgali 13 Kasım 1918 / Fiili işgal

- ❑ Fransa işgali / Adana ve Çevresi
- ❑ 13 Kasım 1918'de İtilaf donanması İstanbul'a gelerek Dolmabahçe Sarayı önlerinde demir attı.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin başkenti de fiilen işgal edilmiş oldu.
- ❑ Yunanistan ve İtalya da kendilerine vadedilen yerleri ele geçirmek için işgal hareketlerine başladılar.

MONDROS MÜTAREKESİ'NE
YÖNELİK TEPKİLER

İstanbul Hükümeti'nin Tepkisi

- ❑ Mondros Mütarekesi dört yıldır devam eden savaşı bitirdiği ve beklenen barışı getirdiği düşüncesiyle, İstanbul Hükümeti tarafından olumlu karşılandı.
- ❑ Mondros'tan sonra hükümette yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle Ahmet İzzet Paşa Hükümeti istifa etti.
- ❑ Tevfik Paşa yeni hükümeti kurdu.
- ❑ Padişah anayasanın kendisine verdiği yetkiyi kullanarak Mebusan Meclisini dağıttı.
- ❑ İşgalcilerin baskıları karşısında Tevfik Paşa Hükümeti de padişaha istifasını sundu ve yerine İngilizleri destekleyen politikalar izleyen Damat Ferit Paşa Hükümeti kuruldu.

Mustafa Kemal'in Tepkisi

- ❑ Mondros Mütarekesi imzalandığında, Alman General Liman Von Sanders'in (Liman Fon Sanders) yerine Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na tayin edilen Mustafa Kemal, antlaşmanın çok ağır şartlar içerdiği ve bağımsızlıkla bağdaşmayan bir antlaşma olduğu konusunda İstanbul Hükümeti'ni uyarmaya çalıştı.
- ❑ Mustafa Kemal, Harbiye Bakanlığı emrine alınarak İstanbul'a çağırıldı.
- ❑ 13 Kasım 1918'de Mustafa Kemal, İstanbul'a geldiğinde Dolmabahçe Sarayı önlerinde demirli olan işgal donanmasını görünce: **"Geldikleri gibi giderler"** sözleriyle tepkisini gösterdi. Bu sözü o an yanında bulunan Cevat Abbas Gürer'e söyledi.

Geç yetişen ağaçlar en iyi yemiş verenlerdir.

Moliere

Halkın tepkisi

- ❑ Halkın büyük bir çoğunluğu, başlayan işgallerle beraber İstanbul Hükümeti'nin tepkisiz kalması nedeniyle kendiliğinden örgütlenmeye başladı.
- ❑ Halk, işgal güçleri karşısında buldukları bölgeleri korumak için direniş cemiyetleri kurdu, miting ve protestolarla işgallerin haksızlığını tüm dünyaya duyurmaya çalıştı.
- ❑ Daha sonra Kuvay-ı Millîye'yi oluşturan halk işgalci güçlere karşı silahlı mücadeleye geçerek yaşadıkları toprakları korumaya çalıştı.

Wilson İlkeleri 8 Ocak 1918

Yeni Bir Dünya Hayali

- ❑ 1917 yılında İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa katılan ABD'nin başkanı Woodrow Wilson, her iki tarafın da çıkarlarını gözetdiği iddiasıyla 14 maddelik bir bildiri duyurdu.

Bazı Maddeler

1. Barış antlaşmalarında ve diplomaside açıklık olacak.

☞ **Glostnost (Açıklık politikası) ABD kendi çıkarlarını korumaya çalıştı.**

2. Ekonomik sınırlandırılmalar kaldırılacak.

3. Ülkelerin silahsızlanmalarını sağlayacak karşılıklı güvenceler verilecek.

4. Galip devletler mağlup devletlerden toprak ya da savaş tazminatı almayacak.

☞ **Ahmet İzzet Paşa, bu maddeye güvenerek Mondros'a imza attı.**

5. Devletlerarası barışı sağlamak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kurulacak.

☞ 10 Ocak 1920 Cenevre Konferansında kuruldu

6. Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerinde Osmanlı egemenliği sağlanacak, Türklerin çoğunlukta olmadığı bölgelerde ise buradaki milletlerin kendi kendini yönetme hakkı olacak.

☞ Self Determinasyon. Misak-ı Millînin dayanak noktasıdır.

7. Boğazlar bütün milletlerin gemilerine açık olacak ve bu durum milletler arası kontrol altında olacak (12. Madde)

☞ ABD uluslararası çıkar peşinde

Paris Barış Konferansı 18 Ocak 1919

- ☐ Konferansın toplanma amacı, savaşı kaybeden devletlerle yapılacak olan barışın esaslarını görüşmekti.
- ☐ Konferansa otuz iki devlet katıldı.
- ☐ ABD, İngiltere, Fransa, Japonya ve İtalya konferansta etkili olan devletlerdi.
- ☐ Konferansa bizzat katılan ABD Başkanı Wilson'un temel amacı, Cemiyet-i Akvamın (Milletler Cemiyeti) kurulmasını sağlamaktı.

Cahil bir hekim ölüm kampının yardımcısıdır.

İbn-i Sina

I. Dünya Savaşı'nı Bitiren

☞ Versailles Antlaşması → Almanya

II. Dünya Savaşına zemin hazırladı

- ☐ Almanya, Fransa ve Belçika'dan daha önceden aldığı bütün toprakları geri verecek.
- ☐ Almanya'nın bütün sömürgeleri İngiltere, Fransa ve Japonya arasında paylaşılacak.
- ☐ Almanya'da zorunlu askerlik kaldırılacak, Alman ordusu 100 bin kişiye indirilecek. Deniz kuvvetleri sınırlandırılacak. Denizaltı ve savaş uçağı yapması yasaklanacak.
- ☐ Almanya savaş tazminatı (tamirat borcu adı altında) ödeyecek.

☞ Saint Germain Antlaşması → Avusturya

- ☐ Avusturya-Macaristan İmparatorluğu parçalandı. Macaristan, Çekoslovakya ve Yugoslavya bağımsız oldu.
- ☐ Milletler Cemiyetinin izni olmadan Almanya ile birleşmeyecek.
- ☐ Avusturya'da zorunlu askerlik kaldırılacak ve Avusturya ordusu 30 bin kişiyle sınırlandırılacak.
- ☐ Avusturya savaş tazminatı ödeyecek.

☞ Neuilly (Nöyyi) Antlaşması Bulgaristan

- ☐ Güney Dobruca Romanya'ya; Gümülcine ve Dedeağaç Yunanistan'a; Tzaribrod ve Ssurmitsa Yugoslavya'ya bırakılacak.
- ☐ Bulgaristan'da zorunlu askerlik kaldırılacak. Ordusu 25 bin kişi ile sınırlandırılacak, deniz ve hava kuvveti oluşturması yasaklanacak.
- ☐ Bulgaristan savaş tazminatı ödeyecek.

**Triannon (Tiryanon) Antlaşması
Macaristan**

- ❑ Presburg bölgesi Çekoslovakya'ya; Bosna Hersek Yugoslavya'ya; Transilvanya Romanya'ya; Burgerland Avusturya'ya bırakılacak.
- ❑ Macaristan'da zorunlu askerlik kaldırılacak, ordusu 35 bin kişi ile sınırlandırılacak, deniz ve hava kuvveti oluşturması yasaklanacak.
- ❑ Macaristan savaş tazminatı ödeyecek.

**Osmanlı ile barış şartlarını
belirleyemediler.**

(Kendi aralarındaki anlaşmazlık nedeniyle)

Barış şartları 24 Nisan San Remo Konferansında belirlendi.

